

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine

>OBRRTNI VESTNIK<

Izhaja tedensko in sicer vsako soboto ter stane:

sekolletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . . Din 1—

Glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani«, »Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru« in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le s navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici podružnici v Ljubljani 10.860.

XIII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 19. aprila 1930.

Štev. 16.

Josip Rebek, predsednik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani:

Pred odločitvijo.

Imamo osnutek obrtnega zakona pred seboj. Pregled in študij istega nas vpeljeta v nove pojme, v nove načine obrtnopravne ureditve obrta. V celoti, skupno pa moramo priznati, da je bila naša bojazen, da bo izpadel načrt novega obrtnega zakona za napredne kraje slabo, prevelika. Osnutek, kakor ga imamo, za naše kraje ni slab. Mnogo je stvari, ki bi si jih želeli imeti še boljše izvedene, vendar bi se dale pomanjkljivosti lahko popraviti z nekotikimi resnimi spremembami. Za nas, ki imamo slične predpise že uvedene po starem obrtnem redu, je zakon lažje doumljiv in sprejemljiv kot v pokrajinah, kjer se ta popolnoma na novo uvaja. Razumemo odpor tovarišev iz srbskih krajev, ki izgube mnogo na sedanji sestavi njihovega zakona o radnjama. Lažje si tolmačijo tovariši iz Hrvatske nove predpise in baš uvodni članek v poslednji številki »Obrtničkog Vjesnika« izpod peresa predsednika Saveza hrvatskih obrtnika jasno pričča, da novi osnutek ni toliko gorje, da si ga ne bi zamogli oni osvojiti.

Na nas samih je torej ležeče, ako hočemo, da ostanemo vsaj v kolikor toliko pri sestavi odredb, v katerih vidimo, da koristijo napredku našega stanu, da ne iščemo dlake v jajcu, temveč da enodušno izjasnimo naše stališče in povemo, kje si želimo sprememb, ki bi še zboljšale sedanje predpise.

Gotovo je, da bodo našle naše zahteve umevanje na najvišjem mestu, saj ne bomo predlagali ničesar, kar bi značilo korak nazaj v našem stanovskem vprašanju.

Nesebično lahko povdarjamo mi Slovenci, da je čut naše obrtniške organizacijske tvorbe pri nas mnogo popolnejši, kot v ostalih delih našega obrtniškega stanu. Zavedamo se tudi, da je baš obrtniška organizacija dvignila in izpolnila v toku dolgih desetletij zastarele predpise in jih stavila v sklad s sedanjostjo in modernizacijo.

Resnici na ljubo moramo priznati, da smo pričakovali, da naj bi novi zakon o obrtnih uvaževal dolgoletna izkušnja in jih, prilagodivši se našim razmeram, vsaj v jedru osvojil. Kot že omenjeno bi pa sličen preokret občutneje prizadel pokrajine, kjer ne poznajo koristi, ki bi jih pridobili povsem v drugem načinu njihove organizacije. Za nas je gotovo dejstvo, da je zakonodajalec hotel v smislu osnutka prilagoditi nove razmere načinom, kateri so v veljavi. — Vendar osnutek ne pokaže prave jasnosti v vprašanju obvezne obrtniške organizacije, kjer je le še preveč navezan na razmere v pokrajinah, ki niso imele v zadostni meri izvedene in razvite obrtniške stanovske organizacije. — Mogoče bi te določbe ustrezale za razmere v nekaterih pokrajinah z manj razvito stanovsko organizacijo. Tam bi značilo že ustanovitev kolektivnih udruženj napredek.

Pri nas pa je seveda položaj drugačen in želimo, da bi prišle vse pridobitve dolgih delapolnih let nase obrtno-stanovske organizacije, predvsem kar se tiče strokovne (fakultativne) opredelitve organizacij. Želimo si možnost obstoja naših strokovnih udruženj (strokovnih zadrug) in to

ne na načelu kolektivnosti po srezih z minimalnim številom 100 članov, temveč v prvi vrsti po strokah brez omejitve glede števila članov in okolišča. Glavno je, da je zadruga delazmožna. — V tej meri bi si pridobili vsaj delno status quo in tudi novi predpisi zakona o obrtnih bi našli na tej bazi svojo skladnost. Enodušno stopa z označenimi zahtevami tudi želja organizacije strokovnih udruženj v svojih savezih (zvezah), ki naj bi bili posredujoč organ med večanjenimi udruženji in nadrejeno komoro, obenem naj bi le-ti iniciativno vodili v svojstvu enote strokovno, gospodarsko in socialno pokrete udruženj svojega okolišča.

Zakonodajalec po tem osnutku tudi ne predvideva pravice soodločevanja strokovnih udruženj v vprašanju podelitve obrtnih pravic prosilcem. S tem se odvzame pravo sedanjim zadrugam, kar smatramo pogrešnim in uverjeni smo, da pride ta zahteva v zakonu tudi do svoje veljave. Pravica soodločevanja strokovnih udruženj se mora uvesti enako, kakor tudi dolžnost nadrejenih komor, da zaslújšijo pred izjavo saveze strokovnih udruženj.

Uvedba komisarija nad temi udruženji je pa nesprejemljiva. V okvirju zakona je itak predvidena kot nadzorna oblast obrtna oblast prve in druge stopnje in še zbornica. To nadzorstvo je pač dovoljno in vidimo potrebe še po kakem specijelnem komisariju.

Pogrešamo v osnutku tudi določbe, katera bi zagotovila rešitev socialnega vprašanja. Naša zahteva po izvedbi obligatornega zavarovanja obrtnikov v slučaju bolezni, nezgode, onemoglosti in smrti je povsem enodušna. Pričakujemo, da določbo uvede obligatornost obrtniškega zavarovanja, to pa seveda edino v okvirju legalnih strokovnih udruženj in samouprave po obrtništvo samem. Svobodno priznamo, da odklanjamo poizkuse gotovih faktorjev priključiti obrtniško zavarovanje na delavskega, ker poznamo mentaliteto in ekonomijo istih. Hočemo napredno zavarovanje obrtnikov v našem lastnem okvirju, kjer z zmernimi zneski in malenkostno režijo zagotovimo popolen uspeh velikemu, človečanskemu delu.

Odposlale se bodo izjave. Zato tudi opozarjamo vse merodajne činitelje našega gospodarskega foruma Zbornice za TOI v Ljubljani, katerim so dobro poznane naše zahteve, da ob tem momentu opuste vsako osebno mnenje in se v svojih izjavah izrečejo v smislu zahtev onih, ki bodo nosili bremena in odgovornost. Caveant consules!

Mi pa, tovariši, združimo vrste in skupno pokažimo, da hočemo ob tem momentu tudi doprinesti žrtve, a te le v toliki meri, kolikor zahteva sedanji položaj raztresenega obrtnega stanu, ki se še ni uživel v naše razmere. Novi zakon naj nam da možnost, da v skupnem složnem delu dvignemo naš stan, naše gospodarstvo in s tem dokumentiramo pravo in pošteno zavednost državljana mogočne Jugoslavije.

Pokažimo se pri ustvarjanju in kritiki tega našega najvažnejšega zakona velikopotezne in dalekovidne, ki jim gre v glavnem za načela. Mali

J. R.:

Tudi to!

Opazovalec današnjega eksistenčnega boja družb, stanov in posameznika, zapazi skrajno napetost domačih, to je domorodnih sil, kolikor jih pač je, da bi vzdžale naval tujega kapitala, kateri se udejstvuje na vsem polju našega državnega in narodnega gospodarstva, morda izvzemši za sedaj še agrarije. Najtežji pritisk v tem oziru pa občuti ravno obrtništvo. Industrija, kolikor sploh je z jugoslovanskim kapitalom, se skoraj ne more vpoštevat, pa vendar se da isti možnost obstoja v obliki kakega kartela, dočim je pri obrtništvo kaj takega nemogoče. Če bi bili merodajni faktorji uvidevni, bi to staro domodno in rodoljubno obrtništvo dvignili, ali vsaj skušali dvigniti, po možnosti do najvišjega strokovnega in gospodarskega razvoja, kar bi bil prehod v industrijalizacijo domače, narodne industrije. Toda žalibog tega umevanja se pri nas ne zapazi. Vidimo pa, kako se kapital s pomočjo industrije polašča celih vasi in občin. Poleg tega vidimo tudi na podlagi objavljenih bilanc, koliko milijonov gre vsako leto kot čisti dobiček teh družb v inozemstvo in to povečini na račun našega nerazumevanja položaja in ekonomske nesposobnosti.

Res je, da je polom Slavenske banke zapustil občutno vrzel v našem gospodarstvu. Toda ta vrzel naj bi bil le kažipot, kje smemo in kje in smemo hoditi, ali kaj naj se vpošteva in kaj ne. Ker se pa te treme naši gospodarski in sploh finančni krogi ne morejo iznebiti, se mora sedaj pri nas še tako lepo razvijajoče podjetje, če

Dipl. com. Gomišček:

Na čem trpi naše obrtništvo.

Ako pregledamo vrste našega obrtništva, opazimo povsod eno in isto: Pomanjkanje podjetnosti in nekak strah pred večjim korakom oziroma bolje rečeno, nekaka bojazen pred prelomom s tradicijo. Da pa pri nas gospoduje tradicija, se lahko prepričamo na vsak korak in to posebno v obrtništvo.

Hočem tu navesti samo eno panogo in ta je — mizarstvo. Naše izdelovanje pohištva je doseglo, hvala spretnosti in umetniškemu čutu naših malih obrtnikov, že tako dovršenost, da se lahko svobodno merimo z drugimi narodi. To pa ne samo s stališča tehnike, ampak pred vsem s stališča stila in okusa. O dovršenosti izdelave pa moramo naše luksuzno pohištvo primerjati z najboljšimi in najsolidnejšimi tipi na trgu, doma in v tujini. Kljub temu opazimo, da še ta ali oni raje seže po pohištvo iz tujine. Menda je to blago bolj »nobel«, ako ne celo bolj drago.

Potreba je, da se dovršenost našega pohištva tudi temu primerno izkoristi in to z ozirom na naš domači konsum kakor tudi z ozirom na izvoz. Beseda izvoz se čuje nekako čudno, a uverjen sem, da bi s primerno reklamo in prvovrstnim delom lahko resno

ljudje, ki bi se bavili z malenkostmi, nam lahko povzročajo s tem le nepopravljivo škodo za ves naš stan, osobito pri nas v Sloveniji.

pride v male plačilne težkoče, takoj podvreči operaciji finančnih strokovnjakov, koje izid je ponavadi smrtonosen. A po uničenju takega podjetja zapazijo operaterji, da je smrt povzročila le nepravna narkoza in pa zarjavili instrumenti, ne pa navidezna bolezen. Zatorej se vsled takih okoliščin ne moremo gospodarsko dvigniti čez povprečni nivó.

Čudna prikazen je tudi to, da so za časa političnih strasti in volilnih bojev kandidatje vseh strank in strok imeli tako polno torbo gospodarskih programov in obljub, katere hoče izvršiti kandidat, če mu cenjeni volilci zaupajo svoje glasove. Seveda je bil vsak gospodarski program zabeljen z suhimi ocvirki. Zato pa ti programi niso nič teknil volilecem, ampak samo izvoljencem, ker oni niso izvrševali gospodarskega programa, ampak so izvrševali program politične nestrpnosti. Tega je sedaj, hvala Bogu, zaenkrat konec, za kar se imamo zahvaliti predvsem modrosti našega kralja.

Kadar človek upa na boljše čase, reče po navadi, da ni še vseh dni konec in tako imajo vsi nekdanji izvoljeni in neizvoljeni kandidatje še vedno priliko sodelovati na polju narodnega obrtnega napredka, če imajo še isto ljubezen do obrtništva, kakor takrat, ko so lovili njihove glasove. Zato bi obrtništvo v veseljem pozdravilo dajanje, ko živi v tako težkih prilikah dela in pomoč onih, ki so mu jo vedno radi obljubljali in ki bi mu danes vsaj nekoliko vendarle mogli pomagati.

ogrožali avstrijsko pohištvo na svetovnem trgu. Egipt, Španija, Grčija, kakor tudi ves daljnji in bližnji Vzhod in Južna Amerika uvažajo mnogo luksuznega pohištva, kakor tudi onega za opremo hotelov. To stanje bi se dalo izkoristiti, ako bi se tozadevna organizacija mizarjev hotela zainteresirati za stvar. Naravno, da začetek bi bil težaven in bi se moralo precej žrtvovati. Toda čim bi naše blago prodrla na trg, mislim, da bi baš solidnost in lepa oblika našega pohištva zamogla obdržati svoj sloves pred drugimi.

Tudi na tem polju bo potrebno, da se naše umetno mizarstvo uveljavi. Predvsem bo potrebno, da si osvojimo in popolnoma onemogočimo uvoz pohištva. To pa ne z zaščitno carino in podobnimi umetnimi sredstvi, ampak predvsem z lepim, solidnim in cenim domačim izdelkom. Mi imamo že od narave vse predpogoje za to. Manjka nam samo še dobre volje za to in resno proučevanje razmer na domačem in tujem trgu, ki bi prišel v poštev za plasiranje mizarških izdelkov.

Nova zamišljena organizacija obrtnikov za prodajo produktov bo morala vzeti v račun tudi eventualen izvoz.

datni predlog, da se v internem poslovanju zadruga načelstvo po tem predlogu že od prihodnjega dne, t. j. od 31. marca 1929 ravnata, torej da oddaja vse dopise, ki se tičejo vodovodnega instalacijskega obrta, že vodovodno instalacijskemu odseku. (Sprejeto.) Zadržni načelnik predlaga nadaljnjo spremembo zadržnih pravil v toliko, da nosi zadruga naslov »Strokovna zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov za Dravsko banovino v Ljubljani«. (Sprejeto.)

Proračun za leto 1930, ki izkazuje Din 25.930 dohodkov in ravno toliko izdatkov, se soglasno sprejme.

Razno.

Finska izvozna zveza, katere predstavnik za Jugoslavijo je gospod Richard Rapeli v Beogradu, je sklenila, da se udeleži letošnjega jubilejnega velesejma v Ljubljani. V to svrhu si bo zgradila na sejmišču svoj lastni reprezentativni paviljon. To je zopet nov lep dokaz, kako so ljubljanski velesejmi tudi v inozemstvu čimdalje bolj upoštevajo in kako važno ulogo igrajo v mednarodni trgovini.

Minister Juraj Demetrović, častni predsednik Velesejma v Ljubljani. Pred nekaj dnevi je gospod minister ljubeznjivo sprejel deputacijo, ki mu je predložila prošnjo, da prevzame mesto častnega predsednika ljubljanskega velesejma. Gospod minister je sprejel mesto in obljubil, da se udeleži otvoritve jubilejne prireditve osebno.

Ljubljanski velesojem zaseden. — Kljub temu, da gradi velesejska uprava dve novi razstavnici zgradbi, je celokupni razpoložljivi prostor popolnoma zaseden. Ker se namerava ob letošnji jubilejni prireditvi prikazati popolno revijo industrijske in obrtniške produktivnosti in podjetnosti, se bo naknadno došlim prijavitelcem

dodelil prostor na ta način, da se onim razstavljalcem, ki so zahtevali velike prostore, dodeli malo manjše.

Privilegirana izvozna d. d. kraljevine Jugoslavije za pospeševanje izvoza naših poljedelskih proizvodov se ustanovi s kreditom 50 milijonov Din, ki jih določa poseben zakon, ki ga je pred kratkim na predlog ministrstva trgovine in industrije sprejel ministrski svet.

Anketa radi ustanovitve tovarne za vezane deske (Sperrplatten) se je vršila prošli teden v Ljubljani v prostorih Zbornice TOI, vendar pa baje ni dovedla do uspešnih zaključkov, dasi bi tako tvornico pri nas jako potrebovali, ker ta les sedaj uvažamo.

Ljubljanski velesojem gradi nove razstavne zgradbe. Ker primanjkuje razstavnega prostora, se je odločila velesejska uprava, da zgradi dvoje novih razstavnih poslopij in sicer na vsako stran ceste, ki pelje od glavnega vhoda proti čehoslovaškemu paviljonu po eno. — Ena teh razstavnih zgradb je namenjena naši tekstilni industriji, ki se predvidoma udeleži jubilejnega velesejma v večjem obsegu. Nove zgradbe bodo podale sejmišču popolnoma novo arhitektonsko lice. Načrte je izdelal g. arh. Costaperaria.

Dražba kož divjadi dne 25. in 26. marca 1930 v Ljubljani. Zaloga blaga je bila srednja, v celem je bilo 566 lozov. Kvaliteta blaga deloma dobra, večinoma pa slaba, čemur je vzrok letošnja mila zima. Zanimanje je bilo samo za dobro blago, del slabeje kvalitete v lisicah in kunah je bil sploh neprodan. Poleg domačih kupcev so bili tudi kupci iz Avstrije, Nemčije in Italije. Posredovalo se je za 170 prodajalcev. (Kdor želi zvedeti cene, ki so notirale za poedine vrste kož, naj se obrne pisмено na uradništvo ter priloži znamko za odgovor.)

Ail ste že poravnali naročnino?

Dobave.

Dobave. Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: dne 23. aprila t. l. pri Gradjevinski upravi mornarice v Boki Kotorski glede dobave 300.000 komadov zidne opeke, 150 ton negašenega apna, 500 ton portland-cementa, 40.000 komadov žlebnjakov ter cementnih in keramičnih plošč. — Dne 24. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave raznega vrvarskega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 23. aprila t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu licitacija glede dobave pohištva. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri blagajni navedenega ministrstva.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 24. aprila t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg lesnega oglja in 1000 komadov toporišč za jamske krampe. — Dne 23. aprila t. l. se bo vršila pri Upravi barutane v Kamniku ustmena licitacija glede dobave 1200 m³ lesa, 8000 m platna, 300 kg sukanca in 100.000 kg amonijevega solitra; dne 2. maja t. l. pa glede dobave 30.000 kg preje od jute, 100.000 kg amonijevega solitra, 150.000 kg kalijevega solitra in 20.000 kg trinitrotoloula. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 24. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20.000 komadov krajnikov in 250 m³ jamskega lesa. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja zakupa pobiranja mostnine na železniškem mostu čez Savo med Bosanskim in Slavonskim Brodom se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 25. aprila t. l. pri Gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu. (Oglas je na vpogled v pi-

sarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

Oddaja zgradbe konjušnice na Sušaku se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 28. aprila t. l. pri Inženjerskem oddelku Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Predaja starih sodov. Dne 30. aprila t. l. se bo vršila pri Delavnici državnih železnic v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje ca. 1000 komadov starih lesenih sodov; pri Središnjem stovarištu materiala Generalne direkcije državnih železnic v Subotici pa glede prodaje ca. 2000 komadov lesenih sodov. — (Predmetna oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. aprila t. l. ponudbe glede dobave lesa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 1. maja t. l. ponudbe glede dobave raznih pil, raznega elektromateriala, elementov, 2000 m jeklenih vrvi, 3 tisoč kg tračnih žlebljev, ključavnice, 200 kg cilindrskega olja itd. — Dne 3. maja t. l. pri Komandi v Zemunu bo ofertalna licitacija glede dobave večje množine dežnih plaščev in oblek. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja starega papirja. Pri Središnjem stovarištu materiala državnih železnic v agrebu se bo vršila dne 2. maja t. l. ofertalna licitacija glede prodaje ca. 15.000 kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede prodaje lesa, drv in lubja na panju. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

L. Mikuš, tvornica
dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1839

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke! Popravila.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip
Kompletne opreme za gostilne, restavracije, hotele, kavarne in bare

Luksuzni predmeti

Stavbno in umetno steklarstvo

Ljubljana, Dunajska cesta št. 10

Telefon 2478

Železnina crodje, okovje itd.

Porcelan

Steklenina

BOGDAN ŽILIČ

LJUBLJANA, Dunajska c. 11

(poleg Figovca)

VARILNE APARATE
„GRIESOGEN“

in vse razne potrebščine za AVTOGENSKO VARENJE ima vedno na zalogi

Feliks Toman ml.

Ljubljana, Resljeva cesta št. 30

Širite „Obrtni Vestnik“!

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje